

Pomhaj Bóh

Časopis ewangelskich Serbow

Budyšin, julij 1991
7. čisło · Lětnik 41

Pytajće najprjedy Bože kralestwo a jeho prawdosć, da budže wam wšitko přidate

Mat. 6,33

„Štóz so komdži, toho pochłosta žiwjenje.“ Tuta sada, kotruž je Michail Gorbačow 6.10.1989 NDR-kježerstwu jasnje prajit, je so nam zašćěpita. Je džens hižo přisłowo. Z posměwkom, z ironiju, z hanjenjom abo z hórkosću cituju ludžo, kotřiž su so zakomdžili abo so pozdaću zakomdža. Wjele wuchodnych Němcow zwuraznja z nej swoje nazhonjenja. Někotryžkuli dožiwi kontrast mjez wuchodom a zapadom takle: 40 lět so komdžili, a nětk nas pochłosta žiwjenje! Tež drobne ćeže so na tele wašnje komentuja: hdyž je so někajki zarjad přepožit, hdyž je so wohnješko zawrěto, prjedy hač móžachmy swoju naležnosć přednjesc, hdyž je wosebity poskitk wupředaty, hdyž so nam próstwa wróci atd., potom přindže nam tuta sada do myslow: Štóz so komdži, toho pochłosta žiwjenje!

W džinym kontrastě k našim nazhonjenjam steji Jězusowe słowo, kotrež je nam jako hrono za julij date: „Pytajće najprjedy Bože kralestwo a jeho prawdosć, da budže wam wšitko přidate.“ Tole praji so ludžom, kiž starosća so wo swoje jednore potřebnosće, wo drastu a zežiwjenje, wo džěto a bydlenje a snano tež wo zastaranje w starobje. Móža so z tutej sadu či derje čuć, kotrychž zastaranje je njewěste? „Pytajće

*

Rakečan farar Jan Křescan Koernig

K jeho 200. posmjertnym narodninam

Kulojte róčnicy su składnosće, zwolać do zjawneho pomjatka tež mjenje znate wosoby, kiž su to swoje přinošowali k rozwiću našeho narodneho žiwjenja a kultury. Tajki čłowjek bě Němc Johann Christian Koernig z Krobnicy pola Rychbacha, kiž je so jako Jan Křescan Koernig w našich stawiznach zwěčnit. Přewróćace časy kmótrachu jeho zeznajomnjenju ze Serbami.

Narodžit bě so 10. junija 1791 jako

najprjedy Bože kralestwo.“ To druhe dyrbi so potom přidać. Njebý nawopak prawišo bylo? Najprjedy wšitko nuzne wobstarać, so ze wšěmi mocami napinać a potom měř a rozum pytać, potom so za Bohom prašeć.

Nazhonjenja nas wuča, zo ludžo, kotřiž chcedža najprjedy wšitko druhe wobstarać, ženje chwile nimaja, so za Bohom prašeć. Přetož hdy je hižo „wšitko“ hotowe? A njeslušna lubosć a poslušnosć k Bohej runje do rozsudow a předewzaćow, do prašenjow za prawom a njeprawom? To njech je. Tola njesteji rozrisanje njeposřednych eksistencnych prašenjow na přnim městnje? Njedyrbi starosć wo drastu, tepjenje, zežiwjenje, kublanje, strowosć nade wšěm stać? Njepochłosta tež toho žiwjenje, kiž so komdži?

Myslu sej, zo by Jězus na tute prašenje z „haj“ wotmołwił. Potom pak by nam wujasnił, zo njeindže wo pak – pak.

Ptački, wo kotrychž powěda krótko do toho w přirunanju, staraja so tež wo hnězdo a cyrobu. Wěsće njeměni Jězus, zo dyrbym z lutej pobožnosću žiwjenje zanjechać. Runje wón tola chce, zo bychmy k žiwjenju namakali. K wěčnemu žiwjenju. Tola tež k zemskemu žiwjenju, kiž je woprawdžite žiwjenje. Tohodla sej myslu, zo chce nam ze swojimi słowami strach wzać. Naše jednaje a prócowanje njesmě strach postajeć, zo bychmy něšto zakomdžili, ale skerje wěstosće: Ja přindu w prawym času, tež hdyž so druhy zakomdžu a druhy sym přezahe.

Hdyž so mnjenicy najprjedy za tym prašamy, kak so to, štož chcemy, sej přejemy a trjebamy, hodži so Božeje wole

*

syn knježeho šosarja; z dwanaće lětami džěše na gymnazij do Budyšina, w léče 1812 poda so do Wittenberga na studij duchownstwa. We wójnskim léče 1813 pak čekny z wobléhowaného města domoj k swójbje, kotraž bě so mjez tym do Njeswačidła přesydliła. Zo by léto přetorhnjenja studija wužiwał, podawaše muzikalisce nadarjeni młodženc wučbu w hudźbje a, zo by sej zmóžnił přiwzaće na druhej uniwersice, wuknješe serbsce. Njeswačanski farar Korla Bohachwał Haenich jeho zamysl spěchowaše a njepopuši prjedy, hač njebě młody zajimcmany, w susodnych Rakecach serbsce předować.

W léče 1814, lětdžesatk před Handri-

wo žiwjenju, potom wuknjemy dobrotu činić, njewotwisnje wot toho, hač na přečiwjenje storčimy abo so podpěrjemy. Zle bychmy móhli wotwobarać a so jemu njepodwoliti samo potom, hdy by nam na wužitk bylo. Jeli pytamy za Božim kralestwom, njetrjebamy lépsi być hač druzy. Skerje bóle budže so nam na zakładze Božeje wole chcyć to swoje derje sčinić. Kariera zhubi z tym swój powabk. „Što při tym za mnje wuskoči?“ za tym so potom hižo njeprašamy. „Što móžu sej ja žadać, z čim dyrbu so wotnamakać?“ prašeja so ludžo, kiž widža žiwjenje a swět wot Boha sem. Pawoł móže nawjazujo na tutu prawdosć so w lisće na Filipiskich wuznać, zo móže jatbu a swobodu, poniženje a česć, hubjenje a nadbytk z Božeje mocy znjesć.

Wěrne tež je, zo tym, kiž swoje žiwjenje w dowěrjenju na Boha twarja, něštožkuli připadnje a něštožkuli napadnje, wo čimž so jim prjedy ani džalo njeje.

Na kóncu mi schadža, zo njeje Jězus k jednotliwcej rěčať, ale k tym, kiž slušaja jako džěci Bože hromadže. Bóh ma kralestwo nad nami, hdyž swoje žiwjenje zhromadnje w Jězusowym mjenje zamólwimy. „Pytać Bože kralestwo“ réka potajkim tež wosadu pytać. A hdžež ja wosadu namakam a hdžež so jako wosada namakamy, tam rosće tróšt a pomoc, zmužitosć a wjeselo, nakazanje a wobkrućenje mjez sobu.

Jelizo prawje pomyslimy, potom móže žiwjenje woprawdže dobre być: najprjedy so za Bohom prašeć a potom so to druhe naprawi. A my přindžemy w prawym času.

Slesazeck

*

jom Zejlerjom, poda so Jan Křescan Koernig do Lipska na studije. Stawne Łužisko-serbske přédarske towarstwo bě so štyri léta do toho rozwjazaťo, dokelž w Lipsku hižo ani jeničkeho serbskeho ani lužiskeho studenta njebě. Bě pak nadal žiwe w mjezsobnych zwiskach swojich něhdyšich člonow. Nětko po skónčenju napoleonskich wójnow dožiwi Lipsk zaso nawal wjac hač třiceći studentow z Łužicy. Młodaj Serbaj Handrij Lubjenski a Bjedrich Adolf Klin z młodžinskej zaharitosću a wjele nowymi mysličkami towarstwo zaso wožiwištaj. Tež Jan Křescan Koernig přistupi k njemu a dožiwi sobu jedyn z najrjeńšich wotrězkow w žiwjenju tuteje zhromadnosće. W tydženskich

zvučowanjach w serbskim předowanju wudokonješe so w serbsčinje tak daleko, zo zwaži sej tež w tutej rěči basnič. Kaž druzy přeserbšćeše woblubowane poetiske kruchi, na příklad wujimk z tehdy w Němskej jara rozšěrjeneje romantiskeje twórby Ossiana. K založenskemu dnjej towarstwa, 10. decembra 1814, zbasni samostatnu „elegiju“ wo serbskim založenju města Lipska. Baseń přeradza po formje a citatach, zo je so Koernig dokladnje zaběrat ze sławnym „Rěčerskim kěrlušom“ Jurja Mjenja, kotryž bě tež jemu z příkladom za naslědowanje. Stawiznisce hišće zajimawše su jeho kompozije za přewod z gitaru a klawěrom. Zdžeržaloj stej so zhudźbnjenje jeho přeložka lubosćinskeje pěsnje Rousseaua „Na Linu“ a melodieje k słowam svojego sobustudenta Handrija Lubjenskeho „Tři kwětki“. Njeh su to tež drobne twórby, w času spočatkow serbskeje byrgarskeje kultury tola wjele waža, a pozdžiša, Zejlerjowa, generacija njeměješe je jenož za

zachowanje hódne, ale na nje natwarjowaše. Janej Křescanej Koernigej bu nimo toho biblioteka towarstwa dowěrjena, kotraž wobsahowaše nimo 54 druhich knihow tehdy nahladnu zběrku 44 serbskich čísćow!

Po połdralětnym studiju w Lipsku bě Koernig lěto z domjacym wučerjom w Naumburgu a 1817 rozsudži so, scěhujo swój přenjetny wotmysl, skutkować mjez Serbami. Přiwza městno pomocneho předarja w Rakecach a tři lěta pozdžišo bu tam z fararjom. W lěće 1821 woženi so z džowku hižo naspomnjeneho fararja Haenicha.

Tež w zastojnstwje njewobmjezo waše so Jana Křescana Koernigowe skutkowanje jenož na dušepastyrskedzěto. Tak slušeše wón w lěće 1834, hdyž přihotowaše so w Sakskej nowy šulski zakon, k wonym 18 ewangelskim fararjam, kotřiž zestajachu a podpisa-chu peticiju na sakske knježerstwo, žadajo sej serbsku wučbu w šuli. Sam chcyše Jan Křescan Koernig přinošo-

wać k ludowemu kublanju z wudaćom němskeje čitanki za ludowe šule. W lěće 1842 wuda tajku tež serbsce pod napisom „Lazowske knižki za serbsku młodžinu“, kotraž pak so prawje njezadomi.

Zo bě z připóznatej awtoritu w swojim času, swědči próstwa Hornjołužiskeho towarstwa wědomosćow z lěta 1838, zo by nimo Handrija Zejlerja wón sobu posudził zapodate štyri zběrki serbskich ludowych pěsní. Z posudkow wučitamy nimo druhého jeju dobry mjezsobny počah, khyž na příklad Handrij Zejler w swojim takle kónči:

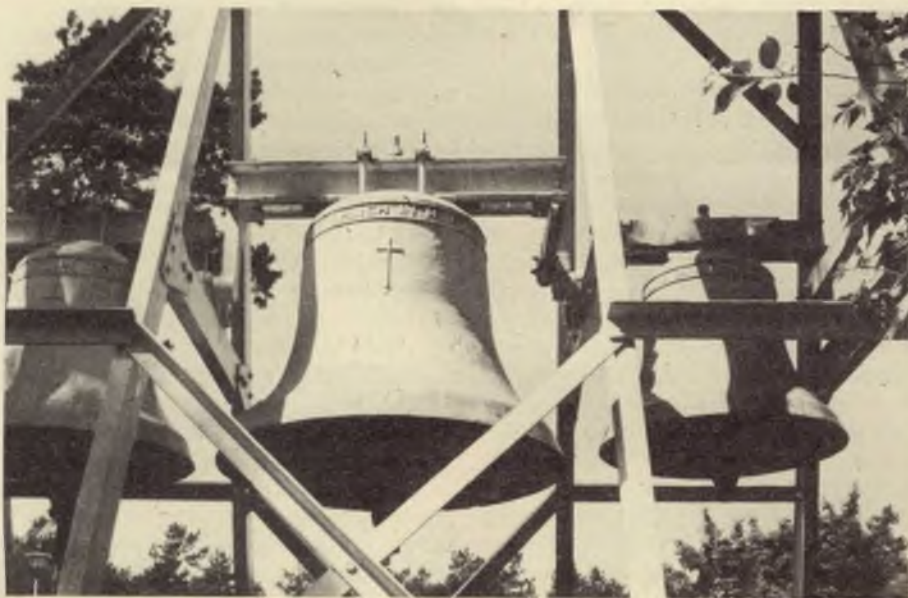
„Skónčnje přispominam, zo sebi wo naspěwach tutych ludowych pěsnjow žadyn wusud dowoliť njejsym, dokelž přemalo wo hudźbje rozumju, něštožkuli zmylně sym drje přispomniť, mój luby knjez confrater Koernig ale wě to lěpje posudzić.“

Po štyrjoch lětdžesatkach dušepastyrského skutkowanja zemřě farar Jan Křescan Koernig 19. januara 1858 w Rakecach. Franc Šěn

*

*

*

Zwony noweje cyrkweje w Eisenhüttenstadt

Za naše džěci

Lube džěci!

Bórže započnu prózdniny. Skónčnje je šula nimo. Što pak budžeće w prózdninach činić? Pojědžeće z maćerju a nanom do dowola? Abo pojědžeće do pródninskeho lěhwa? Zawěsće so nadžijeće, zo swěći cyły čas prózdnin slónčko. Što pak, hdyž so jónu dešćuje? Ja chcu Wam dwaj namjetaj posrědkować.

Pěskowy wobraz

K tomu trjebaće:

– 1 DIN-A-4-łopjeno (jednobarbne)

– Prit – paslenski lěpk (abo tež druhi)
– suchi pěsk (hdyž je mokry, dyrbi so w bydlenju wusušić)

1 Lěpk daće na łopjeno bžezec – sekle, kruhi, žołmy abo druge ornamenti hodža so z lěpkom molować, ale tež štomy, kwětki, domy su rjany motiw.

2 Potom drjebimy pěsk na cyły wobraz, čakamy chwilk a wotsypnjemy nje-trjebawši pěsk z wobrazu. – Hižo je wobraz hotowy.

3 Hdyž chceće, móžeće wobraz na wjetše hinašobarbne łopjeno nalěpic a wupada kaž zaramikowany.

Njeje to rjany dar?

Blidowa swěca

Mój druhi paslenski namjet hodži so za lěčne wječory, hdyž ze staršimaj w zahrodže kolbasku pražiče, ale tež za dołhe zymske wječory – wosebje w adwentskim času. Swěca spožči měř a tola wjesolość, hdyž so z maćerju a nanom wokoło blida sydnjeće, sej něšto čitaće, bajki bajeće abo spěwaće.

K tomu trjebaće: – barbnu transparentnu papjeru (hodži so w pisanskich wobchodach kupić)

– tapetowy lěpk

– prózdn marmeladowu škleńcu (nic přewusku wolić, zo by so čajowa swěčka nutř stajić dała)

– čajowu swěčku

1 Torhamy transparentnu papjeru do małych kuskow.

2 Do toho přihotowany tapetowy lěpk namazamy na škleńcu.

3 Potom tličimy pisane papjerowe kuski na škleńcu, zo njeby wjace widžec była. Papjerowe kuski hodža so tež na so lěpic, tak nastanu barbne efekty.

Hdyž je škleńca nalěpjena (jenož wonkownje), stajimy čajowu swěčku do škleńcy.

Wjele wjesela při paslenju přeje Wam G. Gruhlowa

**Čiń, zo w žanej nuzy
Bóh cí njeje cuzy**

Jubilej we Wichowach

Čas za 750. jubilej je pozdaću nimo. Znajmjeńša njeje dotal za tajki jubilej we Wichowach ničo planowane. Před 750 lětami, 1241, naspomni so tuta wjeska ze svojim serbskim mjenom w lisčinach. Tute wjesne mjeno pochadza wot jeho založerja, muža z mjenom Witosław, štož telko kaž dobyčer woznamjenja. Bohužel njespjelni so wěšćenje, kiž je w mjenje založerja zapoložene, w běhu stawiznow lédma. K dobyčerjam stawiznow slušeše wjeska zřédka.

Tuž wobhladajmy sej džensniše Wichowy.

Ze wšěch twarjenjow wjeski wusahuje hród, kotryž je džens starownja za 40 žonow. W l. 1937 zběhny so tehdomniše ryčerkubło a so předa. Syn wobsedzerja, knjez Benno z Heynitz, je džens we Weilheimje žiwy a bě w polstatych lětach wopór Ulbrichtoweje potłočowskeje politiki a dyrbeje wjacelětnu chłostansku pokutu w Budyšinje wotsedzeć. Džens zasadzuje so wón jako předsyda Budyskeho komiteja za

*

*

*

Andrzej Marek Tranda z Łódže je mi někotre kasety z křesóanskimi spěwami w pólskej rěči podał. Pólski tekst spěwow je připoženy. Móžeće sej tute kasety za 15 hr pola mje kupić.

S. Albert

Próstwa z Pólskeje

W l. 1945 buchu z krajiny mjez Łužiskej Nysu a Boberom (džensniša Pólska) na zapad (podžiša NDR) wobydlerjo šěsć lužiskich wjeskow wusydleni, snano z Kobielina, Brunjce, Skarbišec, Kšišowa.

W zwisku z wědomostnymi přepytowanjami lužiskich naležnosćow w nowym swětle prosymy wšitke wosoby, kotrež pochadzeja z tutej wsow abo wědža wo tej akciji, zo bychu najwšelakorije informacije, dopomnjenki, reprodukcije dokumentow atd. posłali na adresu:

Prof. Krzysztof R. Mazurski
ul. Samolotowa 3/10
PI – 54 130 Wrocław

Křiwda tamnych lět dyrbi so wujasnić a wozjewić maja so wšitke wostojnosće wusydljenja. Pólscy wědomostnicy liča z wotmołwu!

*

Čitarjo pisaja

Wutrobny džak za připóslanje „Pomhaj Bóh“. Sym so nad tym jara radował ...

Sym nětko čisla přečitał a mnoho zajim

wuslědženje stalinistiskeje njeprawdy w něhdyšej NDR.

Nowy čas je něštožkuli we Wichowach změnił. Buraj Simmig a Kleinert spytataj swojej statokaj zaso samaj wobdželać. Na druhej stronje pak je knjeni Steidtowa swoju korčmičku zawrěła, štož wosebje žony ze starownje jara wobžaruja.

Tola tež někotružkuli starosć je nowy čas přinješt. Njewěsty je přichod předdžělnje płodow, kisykałownje, njerjadowany je přichod plahowarnje swini kaž scyła cyłego ratarstwa tuteje wokoliny. Štō wobchowa swoje džěło? Komu so poradzi, sej natwarić nowu eksistencu? Tute prašenja steja před wobydlerjemi džensnišich Wichowow, ale zawěrnō nic jenož tam.

Jako najwyše ležana wjeska wokoliny maja Wichowy hišće wosebity problem, kiž zaběra ludži hižo dlěši čas: pobrachowaca woda. Při wšěch prócowanjach njeje so přizamknjenje na centralnu wodowu syć hišće poradziło.

Cyrkwinsce slušeja Wichowy do Hrodzišćanskeje wsady. Tam dadža

maweho nadešoł. Skoro wobžaruju, zo njejsym sej časopis hižo přjedy skazał. To ničo njewadzi, wostanu čitar a doporuču samo lubym znatym, sej jón skazać ...

B. E.

*

Naše nowiny a časopisy před 100 lětami

Žalostne lijeńcy poslednich njeđzelow su wšudžom jara wulku škodu načiniłe. W Blótach je so skoro wšo syno skazyło, pola a hona su wšě powođzene, běrny su zhnite, a wot žita so jenož mało domchowa. Nadžija na žně je wšudžom snadna. W Ruskej je samo, kaž so w nowinach piše, hlód wudyrił, tak zo je knježerstwo buram dawki spuščilo a přikazało, zo so ze žita za cyłe lěto žadyn palenc palić njesmě a palencowe korčmy so za lěto zamknyć maja. To poslednje woboje by za naše serbske krajiny tež jara wužitne bylo!

Pomhaj Bóh, 23. julija 1891

*

Před 175 lětami narodži so Jan Arnošt Smoler

Dnja 3. měrca 1816 narodži so w swojbe wučerja Jana Korle Smolerja (hlej Pomhaj Bóh 4/91) we Łuču jako přenje džěčo Jan Arnošt. Jemu scěhowachu bratraj Korla (*19. 2. 1818, †8. 3. 1850) a Hedrich Wylem (*25. 5. 1820, †2. 2. 1825) kaž tež sotry Marja Karolina (*19. 6. 1825, †24. 1. 1858), Marja Awgusta (*28. 10. 1828, †7. 8. 1831) a Hana Awgusta (*17. 12. 1832).

so Wichowjenjo křčić, wěrować a chować, tam chodža woni, hdyž tež nic přewjele, kemši. W chronikach wosady namaka so někotryžkuli notica wo tutej wsy, wězo žadyn swět spowalowacy podawk, přetož ležeše wjeska přeco na kromje. Scěhowace móžemy w cyrkwinskih knihach čitać:

1786. 26. winowca je dostojneho knjeza, knjeza Wolffa Christiana ze Schauberga nad Wichowami, wysokopostajeneho krajneho stotnika markhrabinstwa Hornja Łužica, w Žitawje boža ručka zajała, na čož je wumrět.

1788. 26. nazymnika je jenički syn Jana Pecolda, mjenowaneho Delnjeho Bjeca, w studni blisko domskeho so zatepił.

1801. 14. małego rōžka wotpalichu so tře chěžkarjo Urban, Simmang a Jurij Schwarz, mjenowany Simmang, we Wichowach dospońje.

Njeběchu to wulke podawki, a tola běchu z nimi čłowske dońty zwjazane. Njeh Bóh tón knjez žohnuje Wichowy tež w přichodze a wobarnuje je před škodami.

J. M.

Najwuznamniši bě bjezdweła Jan Arnošt, kotryž njeje sej přez swoje njesprócnije skutkowanje jako nakładnik, wudawar, publicist, wědomostnik a organizator jenož w Serbach, ale tež daleko zwonka Łužicy dobre mjeno dobył a wulke připóznaće namakał. Słuča do najbóle profilowanych zastupjerow serbskeje inteligency w 19. lětstotku. Bjez přehnaća hodži so rjec, zo bě drje lédma politiski abo kulturny podawk w žiwjenju serbskeho luda, na kotrehož koncipowanju, organizowanju a přewjedženju njeby sobu na wodzacym městnje wobdžěleny był. W rozsudnej měrje je sobu postajit wuwice serbskeje narodnosće w dobrej předměrca, w času byrgarsko-demokratiskeje rewolucije 1848/49, w slědowacej periodze reakcije a w přenimaj lětdžesatkoma po wutworjenju němskeho mócnarstwa.

Jeho zaslužby nadrobneje rozpisat by rěkało někotre džesatki stronow napisat. Ale nalčić móžemy: Jako 16lětny podawa svojim sobušulerjam serbsčinu na Budyskim gymnaziju, we Wróclawju založi studentske towarstwo, wozjewi wulku zběrku ludowych pěsnjow, wuwia analogiski prawopis, staraše so wo serbske nowinarstwo (wot 1849 redaktor a pozdžišo wudawar Tydženskeje resp. Serbskeje nowiny), organizowaše spěwanske swjedženje, běše hlowny organizator založenja Maćicy Serbskeje (wjele lět jeje předsyda), založi serbske knihkupstwo a nakładnistwo w Budyšinje, pozdžišo založi swojsku čišćernju, organizowaše twar Serbskeho domu (dla kotrehož mjeješe wjele njeluboznych rozestajenjow), nawjedowaše sobu w lětomaj 1848/49

serbske burske hibanje, haješe čas žiwjenja přečelne styki z druhimi słowjanskimi ludami a jeje reprezentantami (to wubudži hněw němskich knježacych kruhow wosebje po léče 1871) a zasadži so energisce za narodnu runoprawosć svojeho potłčočaného luda. Wšě jeho prócowanja mějachu jedyn jenički zaměr: Serbam zawěsći narodnu perspektiwu pod wuměnjjenjemi nastawaceje a so wuwiwaceje byrgarskeje towaršnosće. A to je so jemu njehladajo na nachwilne njewuspěchi a haćidla tež poradžilo. Serbjka su so w 19. lětstotku jako narodnosć konstituowali a swójsku narodnu byrgarsku kulturu wuwowali. Přez swoje narodne aktiwity su najlěpšu wotmołwu na čěmne prognozy knježaceje klasy dali, kiž su Serbam bórzomne zhubjenje narodneje identitty wěšćili.

Smoler a druzi zastupjerjo inteligency su wšě mocy zasadžowali, w ludže hordosć na serbsku rěč a kulturu budžić a z tym narodne wědomje skrućić, dokelž su derje wědzeli, zo so narodna identita w samoběhu njewuchowa, ale zo je za to zasadženosć a sobuskutkowanje šěrokih masow trěbna. Tajke dopóznaće měješe před 150 lětami runje telko plaćiwosće kaž džensa.

P. Kunze

POWĚŚĆE

Hrodźsko. Krótce za sobu mějachmy tu trójce wopyt w „serbskich“ naležnosćow. Na mejskich serbskich kemšach bě hósć z Belgiskeje z jeho madželskej. Wón bě hižo wospjet na wopyće we Łužicy byt. Přijědže ze zajima za Serbow, a dokelž je českeho pochada, rozumi tež dosć derje našu rěč.

Z ameriskeho Texasa je k nam přijěl 24. meje Raymond Mican, potomnik serbskich wupućowarjow. Wón pochadža z Mikanec swójbje z Hrodzišća, kotraž bě z f. Kilianom 1854 Łužicu wupućila a nětko w 6. generaciji w Americe sydli. Wšón zbožowny, zo smědžeše wohladać domiznu svojich předownikow a zo nańdže hišće stare Mikanece domske, zawostaji nahladny dar za twarski fonds cyrkwineje wěže.

Samsny džen přinđže na wopyt 80lětny k. Langa ze Stuttgarta, kotryž nas z wutrobnym „Pomhaj Bóh“ postrowi. 1950 bě wón, kotryž je rodzeny z Brězynki p. Delnjeje Hórki, politiskich přičin dla NDR wupućil. Hačrunjež bě lětdžesatki džěleny wot Łužicy, je sej – kaž sam praji – serbsku wutrobu wuchował. Stare hesło „Serb Serbej bratr“ wón nihdy njezapomni. Wuprosył je sej tekst „Wótčenaša“, kotryž bě sej jenož zdžěla serbsce w pomjatku wobchował a kupil je sej serbske spěwarske, zo móht kěrluš zaso w rěči svojich młodych lět čitać a spěwać.

Huska. 5. meje woswjeći cyła wosada z wulkimi swjedženskimy kemšemi 750 lět swojeho wobstaća. Wosadny farar Frey móžeše wosebitych hosće witać: sakskeho princa Alberta z mandželskej, hrabju Schall-Riacour a Budyskeho krajneho radu Ebermanna. Farar Malink postrowi Serbow Husčanskeje wosady w maćernej rěči, pokazujo na dobre serbske tradicije wosady. Kemšam so přizamkny małe přijeće za hosći a cyrkwiniskich předstejičerjow.

Warsawa. Synoda Ewangelskeje reformowaneje cyrkwyje w Pólskej wotmě swoje lětuše schadžowanje 4. a 5. meje we Warsawje. Kaž přeco wuradžowaše so wo naležnosćach konsistorija, biskopa a synodalnych komisijow. Najwažniše běše schwaljenje noweho nutřkowneho prawa.

Prawo zestaja so ze zawoda a šěsć wotrězkow, kotrež maja 70 artiklow. W zawodže wopisuje so městno ewangelskeje reformowaneje cyrkwyje we wobliuku powšitkownych cyrkwjow. Wotrězk I. postaja powšitkowne zasady, kotrež nastupuja synodalno-presbiterialny porjad, wopisuje cyrkwyje z druhimi reformowanymi cyrkwjemi na swěće a zhromadne džělo z lutheranami a metodistami w kraju. Dalše wotrězki rjaduja wašnje organizacije a džělo synody, konsistorija a wosadow. Posledni artikl rěči wo duchownych.

W zwisku z debatou wo nowej wustawje wuda synoda stejišćo wo škiće podjateho žiwjenja a zwěsći, zo nima nihtó prawu přetorhnyć nowe žiwjenje w žiwocě maćerje abo z nim eksperimentować. Po mēnjenju synody mataj muž a žona při planowanju swojeje swójbje prawu. zadžewace srědki wužiwać, zo njeby wunuzowana zdžeržilnosć mandželstwo paćila. W stejišću wuzběhuje so z cyłej mocu sobuzamowitosć muža za podjeće džěsća. Njeje dowolene, cylu čezu jenož na mać wotwalić.

Tutón dokument přepoda so sejmej a senatej a so tež wozjewi.

Tirana. Albanski statny prezident Ramez Alia je zakonski zakaz nabožiny w svojim kraju před přěnimy wólbami jako zmylk woznamjenil. „Hladajo na wěrywuznaća smy w zwisku ze swobodu swědomja zmylki činili“, rjekny wón w rozmołwje. „We wobliuku powšitkowneho demokratizowanja kraja na hospodarskim, politiskim a socialnym polu běše trěbne, swobodu tež na nabožinske polo wupřestrěć“, zwurazni Alia a rjekny, zo předwidzi nowa wustawa šmórnjenych wšitkich nabožiny wobmjezowacych zakonjow. Hižo nětko móžeja nabožinske institucije džělać, kaž to wot maćerje Terezy založene předewzaće dopokazuje.

„Nabožina dyrbi džěl jednoty a nic šćěpjenja w našim kraju być“, mēnješe Alia. Tola „nad nabožinu“ steji Alban-

ska, „to tež džens hišće plaći.“ Kaž w rozmołwje z grjekskeho ministerskeho předsydu tak tež ze zastupnikami Watikana je wón wujasnil, zo njesmě nabožina lud šćěpić. W Albanskej su wjacore wěrywuznaća. Najwjace je jich muslimow, t. r. někak 70 procentow wobydlerstwa, potom je ortodokska cyrkej, kiž je zdžěla wot wukraja „wotwisna“. Alia žadaše „njewotwisnu“ ortodoksku cyrkej, kiž njeje ani ze serbskim ani z macedonskim patriarchatom zwjazana. Dale su w Albanskej katolikojo, bektashojo a židža. Tute rozkuskowanje wobčežuje narodnu jednotu, mēnješe statny prezident.

Albanska je so w l. 1967 jako přěni ateistiski stat na swěće deklarowała a každžukli wukonjenje nabožiny pod čežke chłostanje stajiła. Wot zańdženého lěta pokazuje so liberalizacija.

IDL

Přeprošujemy

7. 7. – 6. njedžela po swjatej Trojicy

10.00 hodž. kemše z Božim wotkazanjem w Budyšinje na Michalskej (Albert) w samsnym času Boža služba za džěć

13.30 hodž. kemše w Budestecach (Albert)

14. 7. – 7. njedžela po swjatej Trojicy

12.45 hodž. nutrnosć w rozhłosu

21. 7. – 8. njedžela po swjatej Trojicy

8.30 hodž. kemše z Božim wotkazanjem w Poršicach (Malink)

10.00 hodž. kemše w Hrodzišću (Malink)

28. 7. – 9. njedžela po swjatej Trojicy

12.25 hodž. nutrnosć w rozhłosu

4. 8. – 10. njedžela po swjatej Trojicy

10.00 hodž. kemše w Budyšinje na Michalskej (Albert), w samsnym času Boža služba za džěć

13.30 hodž. kemše z Božim wotkazanjem w Budestecach (Albert)

Ach, drohi přečelo, za toho kiž je sam, bjez Boha a bjez knjeza, je žiwjenje žalostna čěza. Tuž by trjeba bylo, sej knjeza wupytać, hdyž njeje Bóh hižo moderny.

Albert Camus